STICHTING VRIENDEN VAN DE BEGRAAFPLAATS KEERN TE HOORN

VERSLAG OVER HET JAAR 2024

1. Algemeen

In 2024 is het aanzien van de begraafplaats nog meer ten positieve veranderd. Steeds meer graven worden opgeknapt en er zijn nieuwe graven bijgekomen. De vergroening van een deel van de paden zorgt voor een vriendelijker en aangenamer beeld.

Een woord van dank aan allen die daaraan hebben bijgedragen, is op zijn plaats.

2. Bestuur

Het bestuur bestond bij de aanvang van dit jaar uit Herman Kaptein, Rita Lodde-Tolenaar, Bert van den Hoogen, Marjan Faber en Tom Versluys. Marjan Faber heeft inmiddels in mei 2024 afscheid genomen. We kunnen nog wel een beroep op haar doen als het gaat om haar kennis van de historie van de stad en John Lamers wil graag betrokken blijven bij de Stichting. Hij volgt het wel en wee op enige afstand.

De taakverdeling is per ultimo december 2024 als volgt

Herman Kaptein	voorzitter, contact met de gemeente, onderhoud
Rita Lodde-Tolenaar	secretaris, geschiedschrijving, nieuwsbrief, pr
Bert van den Hoogen	penningmeester, ledenadministratie,
Tom Versluys	technische zaken, onderhoud

De taakverdeling is erop gericht dat zoveel mogelijk zaken door een tweetal bestuursleden of andere vrijwilligers worden gedaan, althans dat zij daarvan op de hoogte zijn, opdat er bij afwezigheid een en ander kan worden overgenomen.

3. Vergaderingen

In 2024 heeft het bestuur vijfmaal vergaderd. De frequentie van eenmaal per maand is in dit jaar teruggebracht tot eenmaal per twee maanden. Tussentijds vindt er per mail of telefonisch overleg plaats en dat blijkt goed te functioneren. Voor de vergaderingen kan gebruik gemaakt worden van een zaal van de Lutherse Kerk, waarvoor onze hartelijke dank. Ook vinden vergaderingen plaats bij iemand thuis.

De agenda's en verslagen van de vergaderingen worden ook naar de betrokken mensen van de gemeente gestuurd. Het contact met de gemeente en met name met Team Erfgoed heeft voornamelijk per mail of telefoon plaatsgevonden. In januari 2024 is er een fysieke bijeenkomst geweest. Daar is gesproken over de kettingen, het grind en de plannen voor de tunnel.

Organisatorische zaken

De stichting is aangemeld bij diverse landelijke organisaties, zoals Terebinth en de Nederlandse Oorlogsgravenstichting.

Met Vereniging Oud Hoorn is er goed contact, met name over het gebruik van hun website en nieuwsvoorziening.

Met het Vrijwilligerspunt zijn er goede contacten; er melden zich regelmatig nieuwe vrijwilligers. De Stichting heeft dit jaar niet deelgenomen aan de Vrijwilligersmarkt.

De Westfriese Beursvloer heeft ook in 2024 geleid tot mooie contacten met bedrijven die onder meer behulpzaam zijn geweest bij de aanleg van electra en een insectenhotel.

Met het Comité 40-45 zijn op 4 mei de graven van de oorlogsgraven bezocht en bloemen gelegd.

Het plan om regelmatig contact te onderhouden met andere begraafplaatsen in de buurt om ervaringen uit te wisselen en van elkaar te leren is nog niet goed van de grond gekomen. Wel zijn de contacten met de begraafplaats Groensteeg in Leiden aangehaald.

4. Financiën

Bij de organisaties die vertegenwoordigd zijn in het bestuur van de stichting, te weten Vereniging Oud Hoorn en Stichting Stadsherstel liep een vijfjarige lening; deze is eind 2023 afgelost.

Van de gemeente, fondsen en andere organisaties is subsidie ontvangen voor de mozaïekbank en voor de toiletvoorziening. Het overzicht van de financiële zaken en de begroting vindt u in het financieel verslag 2024.

5. De Gouden Terebinth doorgegeven

Na twee jaar was het tijd om de trofee door te geven aan de nieuwe winnaar van de Gouden Terebinth. Tijdens een bijeenkomst 24 februari 2024 in Gorinchem is de nieuwe winnaar van deze trofee bekend gemaakt: begraafplaats Groenesteeg in Leiden. Deze begraafplaats heeft het bestuur van onze stichting op 7 mei bezocht en is op 8 juni aanwezig geweest bij de viering van de Gouden Terebinth op deze begraafplaats.
Secretaris Rita Lodde heeft tijdens de bijeenkomst in Gorinchem verteld over de besteding van het geld dat onze stichting bij de prijs in 2022 heeft ontvangen, namelijk de mozaiekbank en de mooie plaatjes daarvan werden gewaardeerd.

6. Toegankelijkheid

Door de gemeente is gezocht naar een goede oplossing voor de toegankelijkheid en met name voor het probleem van het grind. Uiteindelijk is er gekozen voor het verwijderen van de grindlaag in de zijpaden en het zuidpad. Daar is gras ingezaaid. De praktijk moet uitwijzen of de toegankelijkheid is verbeterd met name voor mensen met een rollator of in een rolstoel.

7. Een nieuwe steen voor Markus en Musman

In 1910 is Maria Markus-Musman door het eten van een vergiftigde taart, die voor haar man was bedoeld, op 86-jarige leeftijd overleden. Het was een schokkende gebeurtenis in de stad maar ook anderszins is de herinnering aan deze taartmoord, die geleid heeft tot Het Hoornse Taartarrest, levend gebleven.

In eerste instantie was het graf van haar en haar man niet te vinden, maar toen bleek dat een verkeerde steen op hun graf lag. Na overleg met de gemeente en de familie heeft de wethouder opdracht gegeven om de steen te verwijderen en naar zijn eigenlijke plaats te brengen. Op 3 februari 2023 heeft de firma Vreeker de steen van A457 naar A407 verplaatst; de oude steen zat er helaas niet onder. In 2024 is namens de familie een nieuwe steen op hun graf gezet. Op Open Monumentendag is deze steen door de nabestaanden onthuld en heeft Arnoud Lansdaal het kermislied over de taartmoord gezongen.

8. Een nieuwe steen voor Afra Kramer-Deen.

Bij het onderzoek naar oorlogsgraven op het Keern is gebleken dat Afra Kramer-Deen daar begraven is. Haar grafsteen is later verwijderd. In 1944 is zij omgekomen door de inslag van brokstukken van Amerikaanse vliegtuigen. Haar zoon is opgespoord en hij en zijn familie waren aanwezig op 4 mei toen er bloemen op de plek van haar graf zijn gelegd. In overleg met de familie heeft de stichting een nieuwe steen laten maken en deze is op 7 juli, 80 jaar na de gebeurtenis, door haar zoon onthuld.

9. Voorzieningen

Het toilet voor de vrijwilligers en bij gelegenheid voor bezoekers in het kapelletje is gereedgekomen dankzij subsidie van de gemeente, de inzet en bijdragen van professionele bedrijven en vooral veel eigen werk van de vrijwilligers. En verder is er een keukenblok aangebracht voor de koffie en de afwas en een klein koelkastje. Ook voor de ontvangst van bezoekers zijn de voorzieningen een welkome aanvulling.

10. Tunnel

De plannen voor de Poort van Hoorn waarvan de Carbasiustunnel een onderdeel vormt als deel van de nieuwe toegangsweg tot de binnenstad, zijn op 3 juli 2023 aan het publiek bekend gemaakt. Als bestuur hebben we gereageerd en onze bezorgdheid over de dreigende aantasting van de begraafplaats bekend gemaakt. Ook hebben we het projectteam dat de plannen heeft voorbereid, uitgenodigd om ter plaatse de situatie te komen bekijken. De keuzemogelijkheid voor het tracé betrof alleen de zuidzijde van de spoorlijn: voor het noordelijk deel langs de begraafplaats is maar één tracé in beeld. In het voorstel aan de Raad van oktober 2023 wordt als keuzemogelijkheid alleen over de zuidzijde gesproken. Daar is gekozen voor het tracé over het Pelmolenpad. In december 2024 is er contact geweest met het nieuwe projectteam Nieuwe Toegangsweg Binnenstad. Daar is het plan om de sloot van de westzijde te vervangen door een

sloot aan de oostzijde aan de orde gesteld. In september 2025 zal de raad over het voorlopig ontwerp beslissen. De stichting zal in contact blijven met het projectteam en tzt zijn mening over de voorgenomen plannen en de uitwerking geven.

11. PR

Zoals ook al in de vorige jaren maken we onder meer gebruik van de faciliteiten bij Vereniging Oud Hoorn. De website en de nieuwsbrief van Oud Hoorn zijn kanalen die een groot bereik hebben onder degenen die als potentiële belangstellenden voor de begraafplaats kunnen worden aangemerkt.

De eigen nieuwsbrief van de stichting is in 2024 viermaal verschenen en wordt gestuurd aan de Vrienden en aan bevriende organisaties en contacten.

Over de activiteiten als NLdoet, Open Monumentendag en de mozaïekbank, de Taartmoord en de nieuwe grafstenen zijn zowel vooraf als nadien artikelen verschenen in de regionale bladen en op de regionale tv.

Met de gemeente is er goed contact over de digitale informatie via Kaartviewer die regelmatig wordt aangepast. Met de medewerker van begraafplaatsenonline wordt er regelmatig informatie uitgewisseld ter verbetering van beide websites.

Er is een nieuwe versie van de folder verschenen. Er zijn lezingen en wandelingen voor groepen georganiseerd.

Kunstenaars en amateur schilders zijn op de begraafplaats komen werken en dit is van beide kanten zeer gewaardeerd.

12. Vrienden

Het aantal Vrienden wordt langzamerhand uitgebreid. Juist het persoonlijk contact leidt tot nieuwe vrienden. De stand per 31 december 2024 is 73 Vrienden, waaronder 20 Vrienden voor het leven.

13. Onderhoud

De ploeg van vrijwilligers van de woensdagmorgen is samen met een medewerker van de gemeente bezig het aanzicht van de begraafplaats te verbeteren door onkruid te wieden en herstelwerkzaamheden te verrichten. Gelukkig meldt zich af en toe een nieuwe vrijwilliger.

Nabestaanden worden mede door het betere aanzicht van de begraafplaats, gestimuleerd het graf van hun familieleden op te (laten) knappen. Dit heeft al resultaat opgeleverd. Er zijn diverse nieuwe grafstenen geplaatst.

Door de gemeente worden onder meer plantjes geleverd, waarmee graven aangekleed kunnen worden en de groei van onkruid beperkt wordt.

De medewerker van de gemeente, Nico Roemer, die met pensioen is gegaan blijft nog een dag per week in dienst van de gemeente werken en dat is een waardevol contact voor de woensdagploeg.

14. Verbeteringen

De gemeente heeft een plan opgesteld van te restaureren graven. Een deel daarvan is inmiddels gedaan. Het aanvullen en vervangen van kettingen is gereed. Het gaat nog onder meer om het rechtzetten van stenen en het herstellen van platen.

15. Geschiedschrijving

Op de website van Oud Hoorn is onder KENNISBANK een speciaal deel ingericht met gegevens van de begravenen en de geschiedenis van de begraafplaats: *Begraven op het Keern*. Deze informatie wordt regelmatig aangevuld. Hiervoor is de hulp van vrijwilligers ingeroepen, die vaak via Vrijwilligerspunt contact leggen. Totaal staan er meer dan 330 beschrijvingen op de website.

16. Plannen in de omgeving

Het bestuur houdt ontwikkelingen in de omgeving in de gaten. Zijn er plannen die een bedreiging voor de begraafplaats kunnen vormen? Daarover wordt contact onderhouden met Vereniging Oud Hoorn en met de gemeente.

17. Vooruitblik 2025

De plannen voor de Nieuwe Toegangsweg Binnenstad zullen we nauwkeurig volgen.
Op 4 mei zullen we samen met Comité 40-45 bloemen op de graven van oorlogsslachtoffers en verzetsmensen leggen.
Het uitbreiden van het aantal Vrienden vraagt aandacht en actie.
Door contacten met het bestuur van de begraafplaats Drieboomlaan en met Purmerend en ook met andere begraafplaatsen in de gemeente Hoorn, wil het bestuur bespreken wat we van elkaar kunnen leren en samen kunnen doen.

Voor het najaar 2025 wordt een tentoonstelling over de begraafplaats in het Pakhuis van Oud Hoorn voorbereid.

Een (bescheiden) publicatie over alle begraafplaatsen in de gemeente Hoorn staat nog op het programma.

Wat er allemaal aan activiteiten is gebeurd, is vooral te danken aan alle vrijwilligers, waarvoor nogmaals hartelijk dank.

Secretaris Rita Lodde-Tolenaar,

Mei 2025